

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В АВСТРАЛІЇ

Ключові слова: освіта впродовж життя, освіта дорослих, нормативно-правова база, Австралія.

Розвиток освіти дорослих у розвинених країнах світу забезпечується розгалуженою нормативно-законодавчою базою, яка уособлює сукупність правовідносин між особами, закладами та організаціями, що сприяють функціонуванню освіти дорослих. Попри те, що перші законодавчі дії у галузі освіти дорослих були здійснені на початку XIX ст., цілеспрямоване формування законодавчої бази освіти дорослих почалося в кінці 50-х рр. XX ст., що зумовлено низкою чинників, насамперед: науково-технічним прогресом, який вимагав певного освітнього рівня дорослої людини та розбудовою демократичного громадянського суспільства.

Дослідження показало, що до формування нормативно-правової бази у різних країнах застосовують два підходи: перший - базується на цілісному підході до системи освіти дорослих, тобто існують окремі закони, акти щодо освіти дорослих (Австрія, Греція, Норвегія, Фінляндія, США, Угорщина); другий передбачає дифузійний підхід, тобто, освіта дорослих представлена в інших законах, проте приймаються окремі законодавчі акти стосовно регулювання освітньої практики, що не підпадає під дію загальних законів (Австралія, Данія, Китай, Південна Корея, Польща, Швеція).

З'ясовано, що в Австралії, на відміну від інших високорозвинених країн, досі не існує офіційної освітньої політики щодо навчання впродовж життя. З 80-х років XX ст. підхід Австралії до розроблення освітньої політики обмежувалося лише формальною інституційною освітою (шкільна, професійно-технічна, вища освіта) і спрямовувалося на формування в учнів та студентів навичок для працевлаштування. Тобто, було більшою мірою зосереджено на навчанні «знати і робити» на противагу навчанню вчитися жити і вчитися вчитися. Австралійські науковці (Клеменс (Clemens), Ньютон (Newton), Гюєра (Guevara), Томпсон (Thompson)) [2] стверджують, що Австралія не потребує розроблення окремих положень щодо політики навчання впродовж життя, оскільки високий відсоток дорослих осіб у країні користується освітніми послугами у закладах вищої та професійно-технічної освіти, а показники Австралії за результатами дослідження ОЕСР у «Програмі міжнародного оцінювання компетентностей дорослих» (Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC)) є середніми або вищими за середні [3].

Отже, австралійська система освіти заохочує участь дорослих у навчанні впродовж життя, проте таке навчання зосереджується, здебільшого, на потребach зайнятості й працевлаштуванні. Таке навчання, як правило, триває протягом періоду працездатності особи, але не впродовж життя.

Варто зауважити, що Австралія має федеративний політичний устрій, а відтак закони та підзаконні акти, що регулюють функціонування освіти дорослих,

законодавчо встановлені як на рівні штатів, так і на рівні федерального парламенту. До них відносяться, зокрема такі: Національний закон про професійно-технічну освіту й навчання (2011 р.) (The National Vocational and Education Training Regulator Act 2011 (з поправками від 2015 р.)), відповідно до якого створено Австралійське агентство забезпечення якості навичок (Australian Skills Quality Authority - ASQA), що регулює діяльність практично всіх організацій, які проводять тренінги для дорослих на загальнонаціональному рівні, або зареєстрованих навчальних організацій (Registered Training Organisations - RTO) [4].

У штатах Вікторія та Західна Австралія функціонує власне законодавче забезпечення, уряди цих штатів також ухвалили Закон про освіту та реформування освіти в штаті Вікторія (2006 р.) (Victoria's Education Training and Reform Act), згідно з яким створено Комітет з питань освіти дорослих громад та подальшої освіти (Adult Community and Further Education Board - ACFE). Це статутний орган, який здійснює планування, просування та розвиток освітньої політики в галузі навчання дорослих; надає кошти організаціям, пов'язаним з розвитком освіти дорослих [1].

Отже, аналіз нормативно-правової бази освіти дорослих в Австралії засвідчив її розгалуженість і постійне оновлення; посилення децентралізаційних процесів; використання демократичної моделі «знизу - вгору» для розроблення й реалізації освітньої політики; акцентування на її прозорості та соціальному партнерстві з громадськістю, професійними організаціями й асоціаціями, бізнесом. Встановлено, що до основних принципів реалізації неформальної освіти дорослих, визначених у нормативних документах, належать: визнання права на освіту в будь-якому віці; орієнтація на загальнолюдські цінності; спрямованість на гармонізацію інтересів особистості, громади й суспільства; доступність освіти; автономність освітніх інституцій; соціальне партнерство.

У результаті вивчення особливостей функціонування системи освіти дорослих в Австралії ми приходимо до висновку, що значне збільшення частки дорослого населення, яке бере участь у різних формах навчання у межах формальної й неформальної освіти дорослих, підтверджує важливість зусиль з розвитку цієї галузі державними, міжнародними і національними організаціями. Освіта для дорослих у цій країні є ключовим компонентом комплексної і всеосяжної системи освіти впродовж усього життя. Виявляється загальна тенденція до збільшення участі дорослих у різних формах підготовки й перепідготовки. Сталою тенденцією розвитку освітньої політики сучасного суспільства є співпраця промислових компаній та університетів у реалізації додаткових освітніх програм у межах формальної освіти дорослих.

ЛІТЕРАТУРА

1. ALA. Adult and Community Education in Australia. [Електронний ресурс]. - Доступ до ресурсу: https://ala.asn.au/wp-content/uploads/2011/02/State-of-Ace_Final.pdf
2. Clemens A. Newton A. Guevara R. Thompson S. Lifelong Learning and Employment Prospects: An Australian Case. [Електронний ресурс]. - Доступ до ресурсу: <https://ala.asn.au/wp-content/uploads/2011/02/UNESCOWholeFinalDraft17Sept.pdf>
3. OECD. Skills Matter: Further Results from the Survey of Adult Skills. OECD Skills Studies. - Paris: OECD Publishing, 2016.